

(справа про фінансування судів) від 24 червня 1999 року № 6-рп/1999). Офіційний вісник України. 1999. № 28.

2. Висновок Конституційного Суду України у справі про надання висновку щодо відповідності проекту Закону України «Про внесення змін до Конституції України», направленою Головою Верховної Ради України, вимогам статей 157 і 158 Конституції України (справа про внесення змін до статей 29, 59, 78 та інших Конституції України). Офіційний вісник України. 2003. № 48.

3. Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 19 серпня 2020 року у справі № 214/4970/18. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91089431>.

4. Комітет з прав людини Організації Об'єднаних Націй. Зауваження загального порядку № 34, CCPR/C/GC/34, 2011 рік. Стаття 19, Свобода думки і вираження. URL: <https://www2.ohchr.org/english/bodies/hrc/docs/gc34.pdf>.

5. Комітет міністрів Ради Європи. Рішення CM/Del/Dec(2020)1390/H46-30, 2020 рік. URL: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=0900001680a0920d.

6. Буряк К.М. «Злочини проти професійної діяльності журналістів в Україні: кримінально-правове та кримінологічне дослідження», Дніпро: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, університет Державної Фіскальної Служби України, 2018 рік.

7. Павликівський В. І. «Кримінально-правове забезпечення свободи слова та професійної діяльності журналістів в Україні», Харків: Харківський національний університет внутрішніх справ, 2017 рік.

8. Письменський Є. О., «Журналістська діяльність в аспекті завдань кримінального права», Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (8–9 жовтня 2015 року), Харків, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2015. С. 151–155.

Колб Роксолана Олегівна,
спеціаліст АТ КБ «Приватбанк»,
кандидат юридичних наук;
Ковальчук Володимир Степанович,
начальник відділу ведення Єдиного реєстру
досудових розслідувань та інформаційно-
аналітичної роботи Волинської обласної
прокуратури

ОСОБЛИВОСТІ ПРОКУРОРСЬКОГО НАГЛЯДУ ЗА ДОТРИМАННЯМ ПРАВ ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИХ В УКРАЇНІ

У даній роботі встановлено, що у сьогоденні на законодавчому рівні не визначено особливості прокурорського нагляду за дотриманням прав військовополонених в Україні. Такий правовий

підхід не тільки створює відповідні умови, що сприяють вчиненню зловживань та інших правопорушень з боку персоналу установ, у яких утримуються військовополонені.

Ключові слова: прокурорський нагляд; військовополонений; правовий статус; міжнародне право; сфера виконання покарань; правообмеження; спеціальні установи для військовополонених.

In this work, it was established that the peculiarities of the prosecutor's supervision over the observance of the rights of prisoners of war in Ukraine are not currently defined at the legislative level. Such a legal approach not only creates conditions conducive to abuses and other offenses by the personnel of institutions where prisoners of war are held.

Keywords: prosecutor's supervision; prisoner of war; Legal Status; international law; the scope of execution of punishments; legal restrictions; special institutions for prisoners of war.

Як показує практика, важливого значення у сьогоденні набувають питання, що стосуються здійснення прокурорського нагляду за процесом утримання військовополонених у спеціальних таборах. Проте, у вказаному напрямі варто вирішити низку невідкладних завдань, а саме:

1. На законодавчому рівні необхідно чітко визначити перелік суб'єктів, які уповноважені здійснювати утримання, включаючи всі аспекти матеріально-ресурсного забезпечення, охорони, нагляду і безпеки військовополонених у відповідних установах (спеціальних таборах (дільницях), слідчих ізоляторах (СІЗО) чи УВП), тобто ці функції має виконувати або особовий склад Військової Служби Прапорядку (ВСП) ЗСУ, або персонал ДКВС України.

Необхідність вирішення вказаної проблеми є очевидною, бо від цього залежить реалізація права прокурорів на відвідування таборів (дільниць) та здійснення у зв'язку з цим прокурорського нагляду за дотриманням прав, законних інтересів і свобод військовополонених.

Частково зазначене питання регулюється постановою Кабінету Міністрів України від 05.04.2022 № 413 «Про затвердження Порядку тримання військовополонених» [1], але у даному нормативно-правовому акті також є ряд прогалин і колізій, які підлягають невідкладному вирішенню, а саме:

а) у п. 1 розділу I «Загальні положення» вказаного Порядку жодним словом не обмовлено про персонал спеціальних таборів, що важливо з огляду соціально-правового захисту останніх, а також визначення об'єктів прокурорського нагляду;

б) у п. 8 р. III «Загальні засади створення та функціонування таборів» зазначеного Положення вказано, що комплектування посад персоналу таборів здійснюється відповідно законодавства України.

У зв'язку у цим, виникає цілком логічне питання – яким?

Зокрема, у Законі України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» закріплено правовий статус персоналу ДКВС України, у

який досі, на відміну від Закону України «Про військову службу правопорядку у Збройних Силах України», після затвердження Порядку тримання військовополонених змін і доповнень не внесено.

У свою чергу, в останньому законодавчому акті мова ведеться про особовий склад ВСП ЗСУ.

То, хто такі особи з числа персоналу таборів для військовослужбовців, який їх правовий статус, враховуючи, що відповідно до положень п. 1 ст. 92 Конституції України його може визначати лише закон, а не підзаконний нормативно-правовий акт, до якого відносяться, зокрема, й постанови Кабінету Міністрів України [2, с. 201–202]?

Як видається, зазначену правову прогалину варто усунути шляхом доповнення ст. 18 Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» правом персоналу ДКВС України на утримання військовополонених, а п. 1 Порядку тримання військовополонених – поняттям «персонал таборів (дільниць) для військовополонених – це особи з числа персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України.

2. У зазначеному Порядку також не йдеться про здійснення громадського контролю за дотриманням прав, законних інтересів і свобод військовополонених, що є невід’ємною вимогою міжнародно-правових актів з означеної тематики дослідження, а також предметом прокурорського нагляду у сфері виконання покарань.

Лише частково мова з цього приводу ведеться у п. 13-1 (про безперешкодне відвідування місць, де тримаються або працюють військовополонені) р. III Порядку, а також п. 13-2, у якому таке право надано Уповноваженому Верховної Ради з прав людини або уповноваженим ним представникам.

Враховуючи, що у Законі України «Про Уповноваженого Верховної Ради з прав людини» та ч. 7 ст. 24 КВК закріплено такий правовий інститут, як «національний превентивний механізм», без сумніву, варто було б у вказаному вище Порядку закріпити відповідні положення з означених питань, що, знову ж таки, важливо у контексті завдань щодо запобігання тортурам, нелюдському або такому, що принижує гідність, поводження і покарання [3], яке є пріоритетним при здійсненні прокурорського нагляду, включаючи за дотриманням прав військовополонених у спеціальних таборах.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Порядку тримання військовополонених: постанова Кабінету Міністрів України від 05.04.2022 № 413. URL:<https://zakon.rada.gov.ua>.

2. Теорія держави і права: підручник / за ред. О. В. Петришина. Харків: Право, 2014. 368 с.

3. Європейська конвенція про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню. URL:<https://zakon.rada.gov.ua>.